Tutum ve ?nanç Ölçe?i-2

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Tutum ve ?nanç Ölçe?i-2*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31993

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Tutum ve ?nanç Ölçe?i-2 (T?Ö-2), Rasyonel-Emotif ve Bili?sel-Davran??ç? Terapi (REBDT) çerçevesinde tan?mlanan ak?lc? ve ak?lc? olmayan inançlar? ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçe?in Türkçe adaptasyonu, Artiran ve DiGiuseppe (2020) taraf?ndan gerçekle?tirilmi?tir. Çal??ma, ölçe?in Türkiye örnekleminde güvenilirli?ini ve geçerlili?ini incelemeyi ve REBDT'nin temelini olu?turan dört bili?sel süreç modelini do?rulamay? amaçlam??t?r. T?Ö-2, bireylerin psikolojik s?k?nt?lar?na yol açan temel bili?sel çarp?tmalar? tespit etmede önemli bir rol oynamaktad?r.

Ölçek, bireylerin kendi kendilerine yönelik, ba?kalar?na yönelik ve hayata yönelik ak?lc? olmayan inanç kal?plar?n? nicel olarak de?erlendirmeye olanak tan?r. Orijinal ölçe?in yap?s? korunarak, Türk kültürüne özgü dilsel ve kavramsal e?de?erlik sa?lanm??t?r. Adaptasyon çal??mas?, ölçe?in klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda kullan?m?n?n önünü açm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Tutum ve ?nanç Ölçe?i-2, T?Ö-2, Rasyonel-Emotif ve Bili?sel-Davran??ç? Terapi, Ak?lc? Olmayan ?nançlar, Bili?sel Süreçler Modeli, Psikometrik Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Murat Artiran, Raymond DiGiuseppe

Amaç

Tutum ve ?nanç Ölçe?i-2'nin temel amac?, bireylerin bili?sel süreçlerini, özellikle de Rasyonel-Emotif ve Bili?sel-Davran??ç? Terapi (REBDT) kuram?n?n merkezi olan ak?lc? ve ak?lc? olmayan inançlar?n? güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçmektir. Bu adaptasyon çal??mas?n?n özel amac?, özgün ?ngilizce ölçe?in psikometrik özelliklerini Türk kültürü ba?lam?nda do?rulamakt?r.

Ölçek, klinik uygulamalarda terapistlerin dan??anlar?n?n temel bili?sel çarp?tmalar?n? h?zl?ca belirlemesine ve terapi planlar?n? bu inanç yap?lar?na göre ?ekillendirmesine yard?mc? olmay? hedefler. Ayn? zamanda, ara?t?rmac?lar için REBDT ile ilgili teorik modelleri test etmekte kullan?labilecek standart bir araç sunar.

Yap? (Ölçülen Psikolojik Yap?)

Tutum ve ?nanç Ölçe?i-2 (T?Ö-2), REBDT'nin temelini olu?turan ve psikopatolojinin ana kayna?? olarak görülen dört ana bili?sel süreci ölçmektedir. Bu süreçler, Albert Ellis taraf?ndan tan?mlanan ak?lc? olmayan inançlar?n dört temel bile?enini yans?t?rken, ayn? zamanda sa?l?kl? psikolojik

ARABPSYCHOLOGY.COM

i?levsellik ile ili?kili olan dört rasyonel inanç bile?enini de ölçer.

Ölçek, genellikle ?u temel boyutlar? içermektedir:

Mutlak Talepkârl?k (Demandingness): Olaylar?n, insanlar?n veya ki?inin kendisinin "kesinlikle olmas? gerekti?i" yönündeki kat? ve esnek olmayan inançlar.
Felaketle?tirme (Awfulizing): Olumsuz bir olay?n, olabilecek en kötü ve dayan?lmaz durum oldu?u inanc?.
Dü?ük Engellenme Tolerans? (Frustration Intolerance): Rahats?zl?k veya zorlukla ba?a ç?kma kapasitesinin dü?ük oldu?u ve bu durumlar?n katlan?lamaz oldu?u inanc?.
Küresel De?erlendirme (Global Evaluation): Kendini veya ba?kalar?n? tek bir olaya veya davran??a dayanarak tamamen iyi ya da tamamen kötü olarak yarg?lama e?ilimi.

Geçerlik

T?Ö-2'nin Türkçe uyarlama çal??mas?nda (Artiran & DiGiuseppe, 2020), ölçe?in geçerlik çal??malar? yap?lm?? ve ölçe?in yap?sal uygunlu?u incelenmi?tir.

Yap? Geçerli?i: Çal??ma, orijinal ölçe?in teorik yap?s?n? destekleyen, dört bili?sel süreci içeren faktör yap?s?n?n Türk örnekleminde do?ruland???n? göstermi?tir. Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) sonuçlar?, modelin iyi bir uyum sergiledi?ini i?aret etmi?tir.
Ölçüt Ba?lant?l? Geçerlik: T?Ö-2'nin ak?lc? ve ak?lc? olmayan inanç alt boyutlar?n?n, psikolojik s?k?nt? (anksiyete, depresyon gibi) ölçümleriyle beklenen yönde ili?kiler gösterdi?i bildirilmi?tir. Bu bulgular, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ba?ar?l? bir ?ekilde temsil etti?ini göstermektedir.

Güvenirlik

Türkçe T?Ö-2'nin güvenirlik analizleri, iç tutarl?l?k ve muhtemelen test-tekrar test yöntemleriyle incelenmi?tir.

?ç Tutarl?l?k: Ölçe?in alt boyutlar?n?n ve genel puan?n?n yüksek düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?u rapor edilmi?tir. Genellikle Cronbach alfa katsay?s? de?erlerinin kabul edilebilir s?n?rlar?n üzerinde oldu?u (tipik olarak .70 ve üzeri) bulunmu?tur, bu da maddelerin ayn? yap?y? ölçme konusunda tutarl? oldu?unu gösterir.
Test-Tekrar Test Güvenirli?i: Orijinal çal??mada test-tekrar test güvenirli?i incelenmi?se, bu de?erlerin de zaman içinde kararl?l??? destekledi?i varsay?lmaktad?r. Bu sonuçlar, T?Ö-2'nin Türk popülasyonunda kararl? ve tutarl? ölçümler sa?lad???n? göstermektedir.

Faktör Analizi

Artiran ve DiGiuseppe (2020) taraf?ndan yürütülen adaptasyon çal??mas?, ölçe?in faktör

ARABPSYCHOLOGY.COM

yap?s?n?n incelenmesine odaklanm??t?r. Çal??mada, ölçe?in Dört Bili?sel Süreç Modeli'ni do?rulad??? belirtilmi?tir.

Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak, ölçe?in dört temel ak?lc? olmayan inanç (Talepkârl?k, Felaketle?tirme, Dü?ük Engellenme Tolerans? ve Küresel De?erlendirme) ve bunlara kar??l?k gelen dört ak?lc? inanç faktöründen olu?tu?u hipotezi test edilmi?tir. DFA sonuçlar?, modelin yap?sal olarak Türk verisine uygun oldu?unu ve her bir maddenin ait oldu?u teorik faktöre yüksek yükler verdi?ini göstermi?tir. Bu, ölçe?in teorik REBDT çerçevesine güçlü bir uyum sa?lad???n? kan?tlam??t?r.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Genellikle 5 veya 6'l? Likert tipi derecelendirme format? kullan?l?r (Kaynakta kesin bilgi olmamas?na ra?men, bu tür bili?sel ölçeklerde standart uygulamad?r).

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlanan dil), ?ngilizce (Orijinal dil)

Popülasyon Grubu: Yeti?kinler, Üniversite Ö?rencileri (Uyarlama çal??mas? genellikle üniversite ö?rencileri üzerinde yap?lm??t?r.)

Ya? Grubu: 18 ya? ve üzeri

Popülasyon Detaylar?: Klinik olmayan veya genel popülasyonun yan? s?ra, klinik örneklemlerde de kullan?labilir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçe?i.

Anahtar Kelimeler

Bili?sel Davran??ç? Terapi, Psikometri, Ak?lc? ?nançlar, Ak?lc? Olmayan ?nançlar, Mutlak Talepkârl?k, Yap? Geçerli?i, ?ç Tutarl?l?k.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Murat Artiran

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilinmiyor

?leti?im E-posta Adresi: dr.muratartiran@gmail.com

Yaz??ma Adresi: ?lgili akademik kurumun adresi (Kaynakta belirtilmemi?tir).

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Telif Hakk? ve ?zinler: Ölçe?in orijinal versiyonu telif hakk?na tabi olabilir. Türkçe uyarlamay? kullanmak isteyen ara?t?rmac?lar?n ve uygulay?c?lar?n sorumlu yazar Murat Artiran ile ileti?ime geçmeleri tavsiye edilir.

Ücret: Ticari kullan?m için ücretlendirme bilgisi için yazarla ileti?ime geçilmelidir. Akademik ara?t?rmalar için kullan?m genellikle izne tabidir.

Test Y?l? (Uyarlama): 2020

PDF Dosyalar?: Ölçe?in PDF versiyonlar? a?a??daki ba?lant?lardan indirilebilir:

tutum-ve-inanc-olcegi-2-toad.pdf
tutum-ve-inanc-olcegi-2-toad.pdf

Kaynaklar

Artiran, M., & DiGiuseppe, R. (2020). A Turkish translation of a measure of irrational and rational beliefs: Reliability, validity studies and confirmation of the four cognitive processes model. *Journal of Rational-Emotive & Cognitive-Behavior Therapy, 38*, 369-398. https://doi.org/10.1007/s10942-020-00340-9

Makalenin tam metnine a?a??daki ba?lant?dan eri?ilebilir: 0310n04t0-y-https-link-springer-com.proxy2.marmara-elibrary.com

Tutum ve ?nanç Ölçe?i-2 Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, orijinal kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Bu bölüm, yaln?zca gelecekteki eklemeler için bir yer tutucu olarak b?rak?lm??t?r. Ölçe?in maddeleri için yazarla ileti?ime geçilmesi veya referans makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM